

'De Tirrel is de investering meer dan waard'

WINSUM - „Als er iets staat waarvan we over tien jaar kunnen zeggen dat het zo gek nog niet is en het goed geweest is voor de bewoners, dan is het geslaagd.” Dat zegt directeur-bestuurder Jannie Nijluning van zorginstelling De Hoven over de Tirrel, het gebouw in Winsum waar zorg, onderwijs, sport en vrije tijd elkaar ontmoeten. Daar hangt een flink prijskaartje aan, maar Nijluning is ervan overtuigd dat de Tirrel de investering waard is. „De Tirrel is het speerpunt, het achterliggende verhaal veel breder”, vult wethouder Marc Verschuren aan. Beiden vertellen op deze plaats uitgebreid over de Tirrel, een creatieve vondst die volgens Nijluning nodig is om de zorg in deze regio te houden.

Over de Tirrel is in de afgelopen periode al veel gezegd en geschreven. Recent ging de meeste aandacht uit naar het bedrag dat met de realisatie is gemoeid. Niet minder dan 30 miljoen euro is nodig om het gebouw aan de Meeden te kunnen bouwen. De gemeente neemt ruim 23 miljoen euro voor

haar rekening. „Het is een fors bedrag, daar hoeven we niet ingewikkeld over te doen. Dat vind ik zelf ook. Maar het is de investering waard. Daar ben ik van overtuigd”, zegt Nijluning. „Het is een hoop geld, zeker op de schaal van de gemeente Winsum”, erkent Verschuren. In zijn politieke loop-

baan, die nu zo'n vijftien jaar duurt, heeft hij niet eerder een voorstel aan de gemeenteraad gezien waarmee een dergelijk bedrag gemoeid was. „Dat geeft dus wel aan dat het om iets bijzonders gaat.”

Wel in Japan

En de Tirrel is bijzonder. „Dit concept bestaat in Nederland niet, niet in deze vorm. In Uden is er iets wat er op lijkt, maar het is niet hetzelfde. In Japan, daar hebben ze het wel”, schetst Verschuren met een grote glimlach het bijzondere karakter van het project in Winsum, waarin de combinatie van zorg (De Twaalf Hoven) en onderwijs (obs Tiggeldobbe en cbs de Piramiden) het meest in het oog springt. Die combinatie lag niet meteen voor de hand. „De wens om een brede school te realiseren in Winsum lag er en vervolgens moesten wij op zoek naar een geschikte locatie. Het stuk grond van De Hoven aan de Meeden kwam weliswaar snel in beeld, maar De Twaalf Hoven had zelf verbouwplannen”, vertelt Verschuren. Het leek het onderwijs, de zorg en de gemeente daarom goed om eens samen om tafel te gaan zitten om te kijken wat er mogelijk was. De vonk sloeg uiteindelijk over in het kerkje van Klein Wetsinge. „Daar is een hele goede sessie gehouden. Duidelijk werd dat één plus één wel eens veel meer zou kunnen zijn dan zelfs drie”, zegt Verschuren. Het idee van de minisamenleving werd geboren en al snel werd gesproken over een gebouw voor Winsumers van 0 tot 110 jaar. Hoewel het project inmiddels door het leven gaat als de Tirrel, wordt het nog altijd een gebouw voor jong en oud: van de kinderen van de opvang tot de bewoners van De Twaalf Hoven.

Ambassadeurs

„De laatste tijd wordt is er veel geschreven over de Tirrel en daar zijn wij heel blij mee”, zegt Hilda Boelens, die namens De Hoven eveneens bij het gesprek aanwezig

is. „Maar in die verhalen werden steeds bepaalde stukjes uitgelicht. Het is goed om nog eens duidelijk te maken wat het belang van het project is, waar het echt om gaat”, vindt zij. Met Marc Verschuren en Jannie Nijluning heeft Boelens uitstekende ambassadeurs voor de Tirrel uitgenodigd. Beiden vertellen vol enthousiasme over het project zelf, maar ook over de invloed die het gebouw kan hebben en de creativiteit die nodig was om tot deze oplossing te komen. De wet- en regelgeving knelt op sommige punten overigens nog wel. „Maar dat vind ik juist leuk”, lacht Verschuren. „Als we weer tegen bepaalde regeltjes aanlopen, vind ik het heerlijk om uit te zoeken hoe iets wel kan.” Als het aan Nijluning ligt, verdwijnen regels die projecten als de Tirrel in de weg staan zo snel mogelijk in de prullenbak. Niet voor niets heeft De Hoven met woonzorgcentrum Viskenij in Baflo het principe 'zorg zonder regels' ingevoerd, waardoor de bewoners centraal staan en niet allerlei regeltjes. Dat betekent bijvoorbeeld dat de ouderen hetzelfde ritme aanhouden als thuis. „De Hoven denkt al heel ver in die richting. Zij zouden zichzelf nog willen opheffen als dat de zorg in de regio ten goede zou komen”, prijst Verschuren de zorginstelling.

Het is geen denklijn die De Hoven uit luxe volgt, zo maakt Nijluning duidelijk. „Als er niets gebeurt, gaat het met de zorg en het onderwijs in Noord-Groningen helemaal de verkeerde kant op. We hebben bijvoorbeeld te maken met een sterke vergrijzing en personeelskrapte. Dat leidt tot grote proble-

■ De Tirrel is min of meer geboren in het kerkje van Klein Wetsinge. Daar werd de basis gelegd voor de samenwerking tussen het onderwijs en de zorg en ook daarna vonden er regelmatig boeiende sessies plaats.

wijkleerbedrijf in een huishouden in Warffum waar iemand haar been had gebroken. Op die manier kon alles er gewoon doorgaan.” De Tirrel zou volgens Nijluning dan als het spin in het web kunnen fungeren en is daarmee dus veel meer dan alleen het gebouw aan de

den met het energieneutraal maken van hun dorpen. Volgens Verschuren kan het echter best werken: „Je staat er echt van versteld hoeveel deskundigheid er in de dorpen is. Ik heb ontdekt dat dat zelfs geldt voor de kleinste ker-

nen.” Op de langere termijn ziet Nijluning meer voordelen van de Tirrel voor de zorg. „Kinderen komen in het nieuwe gebouw al vroeg in aanraking met ouderen en worden zo misschien wel enthousiast gemaakt voor een baan in de zorg.” „En anders de ouders van die kinderen misschien wel”, vult Verschuren aan. „Of zien ze wel wat in het doen van vrijwilligerswerk.” Op de kortere termijn zorgt realisatie van de Tirrel er in ieder geval voor dat verpleeghuiszorg voor de regio behouden blijft, net als revalidatie. Want ook dat gebeurt bij De Twaalf Hoven. In de Tirrel krijgt men bovendien de beschikking over een therapiebad.

Aanwinst

Uiteraard ligt de focus in een gesprek met de directeur-bestuurder van De Hoven op de zorg. Het onderwijsgedeelte komt in dit verhaal dus iets minder tot zijn recht. „Maar ook voor het onderwijs is de Tirrel een aanwinst”, verzekert Verschuren. „Het onderwijs, de sport en de zorg bundelen hun krachten en dat komt het gebouw ten goede. Daardoor is er meer mogelijk.” Verschuren noemt als voorbeeld het theater dat in de Tirrel wordt gerealiseerd. „Als er puur gebouwd zou worden voor het aantal vierkante meters dat het onderwijs nodig zou hebben en er dus twee gebouwen zouden komen, dan was dat niet mogelijk geweest. En wat te denken van supersnel 5G-internet? Dat is nodig

voor de zorg, maar het onderwijs kan daar dus ook gebruik van maken.” Verder wordt er volgens Verschuren 'slim' gebruik gemaakt van de ruimtes waardoor ze niet leeg blijven staan als de scholen 's middags de deuren sluiten. „Reuring in het gebouw is belangrijk”, zegt Verschuren. „Door de sporthal, die de verouderde Ripperdahl gaat vervangen, is er dus ook 's avonds iets te beleven in de Tirrel.” Ook een ander uitgangspunt van de Tirrel komt daarmee goed tot zijn recht, namelijk ontmoetingen tussen verschillende Winsumers mogelijk maken. „Jong komt er in contact met oud, er lopen mensen rond die aan het revalideren zijn en er zijn topfitte sporters”, aldus Verschuren. De ontmoeting tussen jong en oud riep in de beginafase overigens de nodige vragen op. Het leek niet iedereen een goed idee om kinderen met de wereld van de ouderenzorg in contact te brengen. „De zorgen snappen we heel goed”, zegt Nijluning. „Daar is ook goed naar gekeken. „Andersom waren er overigens ook vragen van mensen die bang waren dat het in het nieuwe gebouw gedaan zou zijn met de rust van vader of moeder.” Mede om die reden zijn de woningen van deze kwetbare groep het verst van de scholen gesitueerd. „Maar dagelijkse ontmoetingen zijn mogelijk”, verzekert Nijluning. „Het wordt een inclusieve samenleving.” Kinderen leven dus op school niet afgesloten van de 'boze' buitenwereld, maar komen in contact met ouderen, mensen met en zonder beperking en wijkbewoners. Volgens alle betrokkenen zijn die ontmoetingen waardevol. Nijluning: „Iedereen in het gebouw doet er toe en moet mee kunnen en blijven doen.”

■ De schooldirecteuren Jaap Rosema van obs Tiggeldobbe (links) en Siep Smidts van cbs De Piramiden.

Waarom de Tirrel voor kinderen?

WINSUM - De Tirrel in Winsum wordt een bruisend centrum, een mini-samenleving voor jong en oud. Elders op deze pagina legt zorginstelling De Hoven uit wat de Tirrel voor de zorg betekent. Maar wat hebben de kinderen van de basisscholen en de kinderopvang aan het nieuwe gebouw aan de Meeden? Schooldirecteuren Jaap Rosema (obs Tiggeldobbe) en Siep Smidts (cbs De Piramiden) geven antwoord op die vraag.

Als er over de Tirrel wordt gesproken, valt vaak snel het woord 'ontmoeten'. Winsumers van jong en oud, van 0 tot 110 jaar, gaan elkaar in het gebouw tegenkomen en samen dingen ondernemen. De beide schooldirecteuren spreken in dat verband niet alleen van een leefomgeving, maar ook van een leeromgeving. „Het wordt een plek met een rijke sociale omgeving, die biedt wat kinderen nodig hebben en waar kinderen optimale kansen krijgen tot een brede ontwikkeling”, zegt Rosema. „De Tirrel biedt kinderen iedere dag weer de kans om veelal spelenderwijs te oefenen in de omgang met elkaar en met anderen in het ontwikkelen van sociale vaardigheden”, vult Smidts aan.

Oud en jong maakt straks gebruik van hetzelfde gebouw. „Een kenmerk van de Tirrel is diversiteit.

Het is een bruisend centrum waar ontmoetingen plaatsvinden. Ontmoetingen die we organiseren door bijvoorbeeld samen dingen te ondernemen of te vieren en ook spontane ontmoetingen omdat we samen in een gebouw werken en leven”, zegt Rosema dan ook. Kinderen komen er in contact met ouderen, met mensen die er werken, met mensen die er revalideren, met kinderen van een andere school en met wijkbewoners. „Dat kan heel leuk en leerzaam zijn”, denkt Rosema.

Veel te doen

Er is straks veel te doen in de Tirrel. Kinderen kunnen er bijvoorbeeld sporten, zwemmen, tuinieren, schaken en lezen. En natuurlijk leren. De schooldirecteuren spreken in dat verband van 'levensecht leren'. Smidts legt uit: „Kinderen zijn van nature nieuwsgierig. Zij leren wanneer iets interessant is, wanneer het voor hen levensecht is. Dan zijn zij gemotiveerd om te leren. De Tirrel biedt veel mogelijkheden tot levensecht leren. Zowel qua ruimtes als qua aanbod. Wij willen de nieuwsgierigheid prikkelen en de motivatie van kinderen ondersteunen door een gevarieerd aanbod van activiteiten om in de vrije tijd aan deel te nemen. Kinderen leren zo zichzelf kennen, ontdekken en ontwikkelen hun talenten. De Tirrel is ook een plek waar kinderen gewoon lol hebben en plezier beleven.”

De Tirrel gaat ook voor- en naschoolse opvang bieden. „Voor- schoolse opvang, onderwijs, naschoolse opvang en kind nabij zorg wordt in samenhang en zo veel mogelijk vanuit één positieve pedagogische visie aangeboden”, zegt Rosema. „Ouders kunnen kiezen uit verschillende vormen van opvang en onderwijs. Zo zijn er verschillende opvangarrangementen en is er openbaar en christelijk onderwijs. Er is buitenschools een rijk geschakeerd aanbod van activiteiten zoals workshops kunst, cultuur, sport, muziek en techniek.”

Ouders kunnen zelf bijdragen door het geven van bijvoorbeeld workshops, maar ook zijn er activiteiten voor ouders, sporters en wijkbewoners. „Ouders kunnen er terecht wanneer zij vragen hebben over de opvoeding of gewoon om elkaar te ontmoeten”, zegt Smidts.

Beide directeuren benadrukken dat samen werken, samen spelen en samen leren de meerwaarde is van de Tirrel. „Waar scholen (en zorg) samen op kunnen trekken om meer kwaliteit of meer mogelijkheden te laten ontstaan, zullen we dat zeker doen”, zegt Rosema. „Tegelijkertijd blijven scholen ook zichzelf met hun eigen programma en identiteit. Er zijn verschillen tussen de beide scholen. Dat waardevol en respecteren we van en bij elkaar. Dat verschil maakt ons ook sterker en geeft ouders wat te kiezen”, besluit Smidts.

■ De Tirrel wordt niet alleen een gebouw voor kinderen, maar ook van kinderen. Ze worden namelijk nadrukkelijk bij de totstandkoming van het gebouw betrokken.

men, kijk maar naar wat er in het Scheper Ziekenhuis in Emmen is gebeurd. Door personeelstekort is onder meer de kraamafdeling gesloten. In deze regio dreigt alles op het gebied van zorg naar de stad Groningen te gaan. Daar moeten we dringend een antwoord op vinden”, zegt Nijluning. „De sluiting van de huisartsenpost in Winsum is daar een goed voorbeeld van”, vult Verschuren haar bij. „Met het oog op efficiency is het voor dergelijke organisaties niet langer verantwoord om in deze regio te zitten. Ze trekken dus naar de stad Groningen, maar het gevolg is wel dat inwoners van De Marne niet binnen de norm van dertig minuten een beroep kunnen doen op een medisch deskundige.” „Het is belangrijk dat organisaties nu over hun eigen schaduw heen stappen”, zegt Nijluning. Zelf heeft ze wel een (deel van de) oplossing. Aangezien het vaak ouderen zijn die een beroep moeten doen op huisartsenzorg, zou daarvoor volgens haar best een beroep gedaan kunnen worden op de deskundigheid van de medewerkers van De Hoven. Op die manier blijft een spoeddienst van de huisartsenpraktijk in ieder geval voor hen in de regio behouden. „Daarnaast zouden dorpscoöperaties iets op het vlak van de wmo kunnen betekenen”, zegt Nijluning. „Een mooi voorbeeld is het wijkleerbedrijf in Winsum”, vult Boelens aan. „Zo helpen leerlingen van het

Meeden in Winsum. „Ook in Zuidhorn en Delfzijl wordt aan creatieve oplossingen gedacht om de zorg voor het achterland te behouden”, zegt Nijluning. Dat is echter niet iets wat van vandaag op morgen is geregeld en bovendien is de zorg nogal pittige kost voor dorpscoöperaties, die zich nu vooral bezig hou-

■ Een impressie van het nieuwe gebouw.